א מיי' פ"א מהל' נערה א מיי פ"א מהל' מחלי מדי הלכה י סמג עשין נד

טוש"ע אה"ע סי׳ קעו סע׳

:6 ב מיי' פ"ד מהלי עבדים הלכה א סמג

נשין פה:

עשין נד טוש"ע אה"ע סי

ג מיי' פ"א מהלכות נערה הלכה ח סמג

לעיל יא. ב"ק לח:, ל. סנהדרין עג:, (מוספתא פ"ג ע"ש] (ג'יש) [נוספנות ביני פון מ: חולין כו., [לקמן לו.], ס) [דף יי לקמן ד) [כ עמ.ן, ו) שס:, ו) ושס פט:ן, ק) וועי׳ תוס׳ יכמות ש) א"נ היא גופא קמ"ל דגירי אמת הן. ת"י, י) [ועי' חוס' ב"ק לח: ד"ה ועל הכותית], ל) [עי' תוס' יבמות פד: ד"ה אלא ותוס' זבחים פד. ד"ה הלן ותוס' שבועות לט. ד"ה ואלו נאמרין ותוס׳ שם מד: ד״ה כל הנשבעין ותום׳ שבת ממר מממז. של. ליכא לאוקמי הבא ט אבל ליכא לאוקמי הבא על בתו אחר שנכנסה לחופה ולא נבעלה וגירשה נחופה זכח לפענה זגיו שה דא"כ בלאו הכי אין לה קנס כיון דמוקי לה במפוחה דמחלה וא"ל דסיפא בא על באנוסה א"כ בחנם נקט בא טל בחו דחייבי כריחות נמי להצילה בנפשו דמשום הכי מוקי לה התם במפותה, מ) דפריך עד שתהא נערה אינו חייב אלא על נערה מבעי ליה. ח"י,

> גליון הש"ם י. תום' ד"ה נערה וכו'

ראסיפא דמתני' סמיך. ייי' ידה מד ע"ב תוס' ד"ה עי' נדה מד ע"ב תוס' ד שלשים יום:

מוסף רש"י

אלו נערות שיש להן קנס. חמשים כסף חס יאנמו (לוויל יא) הבא ימנטן (עניל יאו). הבא על הממזרת. ואע"ג דלא קרינן ביה ולו תהיה לאשה, שהרי אינה ראויה לקיימה, אפילו הכי יש לה קנס, כדלקמן (שם). הבא על אחותו. כלומר אפילו בא על אחותו, דלא קרינא בה ולו תהיה לאשה, אפילו הכי קרינא בה ונתן האים השוכב עמה, דאתרבי מקראי, ואע"ג דחייב כרת לא מפטר מחשלומין מקנה, ומעיג ינוייב כונ לא מפטר מתשלומין (טנהדרין ענ:). קטנה כו' ואין לה קנס. דנערה דוקא כמיב ולא קטנה טנהדרין טו:). מבת שלש ויום אחד. שביאתה ביאה ואין בתוליה לא. בתמיה, והלא קטנה

היא עד שתביא

אלו נערות. דוקא נערה משהביאה שתי שערות עד שתבגר והם ששה חדשים שבין נערות לבגרות אבל קטנה ובוגרת אין להם קנם: שיש להן קנם. אם אנסה אדם נותן לאביה חמשים כסף כדכתיב ונתן החיש השוכב וגו' (דברים כב): הבח על הממורת.

בגמרא פריך אבל כשירות לא ומשני פסולות אילטריכא ליה לאשמועינן: נסינה. מן הגבעונים והיא אסורה לקהל דדוד גזר עליהם כדאמרינן ביבמות (ד' עח:). ועל שם ויתנם יהושע חוטבי עלים ושואבי מים וגו' (יהושע ט) קרי להו נתינים: כותית. קסבר גירי אריות הן וישנן בלאו לא תתחתו בס (דברים ז): ועל השבויה. ישרחלית שנפדית פחותה מבת שלש שנים דבחזקת בתולה היא שאפי' נבעלה בשביה בתוליה חוזרים: ועל אשת אמיו. שנתקדשה לו לאחיו וגירשה שחין בה מיתה אלא כרת: ועל אשת אחי אביו. שנתקדשה לו וגירשה: אע"פ שהן בהכרת הרי אין בהם מיתת ב"ד. וכרת לא פטר ליה מן התשלומין: גמ' ר"מ היא. כדמייתי ברייתא לקמיה: יש לה מכר. יש לאביה

בה זכייה למכרה לשפחות: וחיו לה קנס. שהבא עליה אינו חייב קנס: ואין לה מכר. כדתניא (ערכין דף כט:) יכול ימכור אדם את בתו כשהיא נערה אמרת ק"ו מכורה כבר יולאה עכשיו שאינה מכורה אינו דין שלא תמכר: מכת ג' שנים ויום אחד. שהיא ראויה לביאה: מכר לא. בחמיה: 96

אלו אינערות שיש להן קנם הבא על הממזרת ועל הנתינה ועל הכותית הבא על הגיורת ועל השבויה ועל השפחה שנפדו ושנתגיירו ושנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד יהבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה יש להם קנם אע"פ שהן בהכרת אין בהן מיתת בית דין: גבו' הני נערות פסולות אית להו קנם כשירות לא הכי קאמר אלו נערות פסולות שיש להם קנם הבא על הממזרת ועל הנתינה ועל הכותית: נערה אין קטנה לא מאן תנא אמר רב יהודה אמר רב רבי מאיר היא דתניאי יקטנה מבת יום אחד ועד שתביא שתי שערות יש לה מכר יואין לה קנם ומשתביא שתי שערות ועד שתיבגר יש לה קנם ואין לה מכר דברי רבי מאיר שהיה רבי מאיר אומר כל מקום שיש מכר אין קנם וכל מקום שיש קנם אין מכר יוחכמים אומרים קטנה מבת שלש שנים ויום אחד ועד שתיבגר סיש לה קנם קנם אין מכר לא אימא

דקסבר תנא דמתניתין כר״ע דברייתא דקנסה לאביה הוי אם כן אכתי 0 חיקשי ליה סיפא דקתני (שם לו:) הבא על בתו פטור משום דקס ליה בדרבה מיניה תיפוק ליה דקנסה לאביה הוי דאי לעצמה תיקשי ליה דמחלה וממה נפשך תקשי סיפא ומיהו בירושלמי מוקי לה כשבא עליה עד שלא מת ומת והוא הדין עד שלא בגרה ובגרה ולמאי דאמר בירושלמי דמפותה אינו פטור אלא מבושת ופגם אבל קנם אינה יכולה למחול אתי שפיר ומיהו בש"ס דידן משמע דאין לה אפי׳ קנס דמוקי הא דאלו הן הלוקין לקמן בגמ' (דף לב) ביחומה ומפותה שאין לה קנס: בעדרה אין קשנה לא. תימה מנא ליה דלמא לא אתי למעוטי אלא בוגרת דהא משמע²⁰ בס"פ ארבע מיחות (סנהדרין דף סו:) גבי הא דתנן אינו חייב אלא עד שתהא נערה בתולה מאורסה דאי הוה תני אלא על נערה בתולה כו' הוה מוקמינן לה אפילו כרבנן

אלן נערות. הבא על הנתינה. פי׳ בקונטרס דדוד גזר עליהם שלא לבא בקהל והיינו משום עבדות כדאמרינן בהערל (יבמות עה: ושם) ואין נראה לר"ת דהא משמע בגמרא (ע"ב) דנתינה הויא דאורייתא דקאמר ממזרת ונתינה איכא בינייהו למ"ד ראויה לקיימה כו' משמע דהויא דאורייתא

דהח בקרחי פליגי ובריש יש מותרות (שם דף פה: ושם) אמרינן ממורת ונתינה איכא בינייהו מ"ד דאורייתא הא נמי דאורייתא ועוד דתנן (מכות דף יג.) אלו הן הלוקין ממורת ונתינה לישראל משמע דלקי עלה מדאורייתא דומיא דכל הנך דחשיב התם ומיהו איכא למימר דבכל הנהו נקט נתינה אגב ממזרת וכן לריך לומר ע"כ לרבא למאי דס"ד בהערל (יבמות דף עו. ושם) דבגירותן לית להו איסור חתנות ומ"מ אין נראה לר"ת פירושו דהא מסיק רבא בהערל (ג"ו שם) דבגירותן אית להו איסור חתנות וכל היכא דחשיב נתינה בהדי ממורת איירי בגירות כמו הכא דבנכריותה לית לה קנס כדאמרינן לעיל בפ"ק ודף יא. ושם) יהבינו לה הנס ואזלה ואכלה בנכריותה וכן בקדושין בפרק האומר (דף סו:) תנן כל מקום שיש קדושין ויש עבירה כגון ממורת ונתינה כו' ועוד לפירוש הקונטרם כיון דעבדות ממש גזר עלייהו שמתוך כך נאסרו לבוא בקהל משום לא יהיה קדש א"כ אמאי יש לה קנס הא תנן בהדיא במתניתין דשפחה

קעו סעיף א בהג"ה: תומפות רי"ד אלו נערות שיש להן קנס. פי׳ אנסה אדם נותן לאביה נ׳ כסף כדכתיב ונתן האיש נגוי. הבא על הממזרת ועל הנתינה ועל הכותית על הגיורה ועל השרויה. על הגיוות ועל השבויה. פי׳ ישראלית שנשבית. ועל השפחה. שנפדו ושוחגיירו ושושחחררו פחותות מבנות ג״ש ויו אחד. הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה יש להן . קנס. אע״פ שהן בכרת אין בהן מיתת ב"ד. פי' דוקא . נערה ולא בוגרת וקטנה. שהבוגרת כלו בתוליה ואין להם קנס. וקטנה הויא כעין ל) שמדמעת וחוזרת ומדמעת. ונערה היא מבת י"ב שנים ויום אחד אם הביאה חדשים אחר שהביאה ב׳ שערות והיא בוגרת שאין בין נערות לבוגרת אלא ו' חדשים בלבד. נתינה היא מן הגבעונים ע"ש ויתנם יהושע חוטבי עצים ושואבי מים. ומשום צד ערדות הז אמורות. בו עבו זה יון אסורות. והכותיות קסבר גירי אמת הן ומ״ה יש להן קנס. שאילו היו גירי אריוח הויא קנס לעובדת כוכבים אלא שהכותים פסולים כדתנן בעשרה יוחסין אלו הן

אין לה קנס ואי משום דנתינה מנטרא נפשה הא אמרינן בירושלמי דשפחה אפילו משומרת אין לה קנס ועוד דמנן בפרק עשרה יוחסין (שם דף סט.) דחרורי ונחיני מותרים לבא זה בזה ואמאי והא חרורי אסירי בשפחה כדתנן (גיטין דף מא.) לישא שפחה אינו יכול ומיהו הא י"ל דלאו ממש גזר עלייהו עבדות לאסור בלא יהיה קדש ונראה לר"ת דנתינה אסורה דאורייתא משום לא תתחתן כדמסיק רבא בהערל (יבמות דף עו. ושם) ודוד לא גזר עלייהו אלא שיעבוד ולאו לאוסרן בבנות ישראל דהא אסירי וקיימי מלאו דלא מתחתן אלא כדי שלא יטמעו בישראל והא דגזר בהו טפי מבשאר פסולי קהל משום דהוו אומה שלימה והא דקאמר המסס כל מי שיש בו שלשה סימנים הללו ראוי לידבק בהן לא לישא מהן אלא להיות בן חורין כמותן וכן הא דקאמר התסי? בימי רבי בקשו להתיר נתינים א״ר אם חלקנו נתיר חלק מזבח מי יתיר לא שהיו רוצים להמירם לבא בקהל דהא מדאורייתא אסירי אלא בקשו לפטרן מעבדות להיות בני חורין ואמר להו רבי דאין יכולין להפקיע חלק מזבח ואע"ג דקיימא לן" דהפקר ב"ד היה הפקר היינו לצורך אבל זה אינו צורך כל כך ומיהו בירושלמי משמע כפי' הקונט' בפ' עשרה יוחסין דקאמר התם נתינים יהושע ריחקם כלום ריחקם אלא משום פסול משפחה דא״ת משום פסול עבדות אלא מעתה הבא על הנתינה לא יהיה לה קנס משמע משום דיהושע גזר עליהם נפסלו מלבא בקהל וגזרת יהושע ודוד הכל גזירה אחת היא כדמוכח בהערל (שם דף עט.) ומיהו בירושלמי איכא למימר דסבר כמו שהיה ס"ד דרבא מעיקרא בהערל דבגירותן לית להו איסור חתנות ועוד י"ל דריחקן היינו שלא יטמעו בהן והא דאמרינן בהאומר בקדושין (דף סח: ושם) נכרית מנא לן דלא מפסי בה קדושין דכמיב לא תמחתן בם אומר ר״ת דאסיפיה דקרא סמיך ובתו לא תקח לבנך אבל רישיה דקרא מיירי בגירות וכענין זה מצינו בהערל (יבמות דף עט.) דפריך גבי בני שאול והכחיב לא יומתו אבות על בנים וע"כ לא פריך אלא מסיפא דקרא איש בחטאו יוממו דרישא דקרא מוקמינן ליה לפסול קרובים לעדות בפרק החובל (ב"ק דף פח.) ובפרק זה בורר (סנהדרין דף סו:) היו דעל הבותית. פירש בקונטרס דקסבר כותים גירי אריות הן וישנן בלאו דלא תתחתן (ב"ק דף פח.) ובפרק זה בורר (סנהדרין דף סו:) הבותית. פירש בקונטרס דקסבר כותים בירי אריות הוה לפי שיטתו כדסלקא דעתין מעיקרא בהערל (יציות דף עו. ושם) דבנכרותן אית להו איסור חתנות ומה שפי' דקסבר כותים גירי אריות הן ל"נ לרבינו יאחק בן רבינו מאיר דא"כ עובדת כוכבים היא ועובדת כוכבים אין לה קנס כדפריך בפ"ק (לעיל יא.) יהבינן לה קנס ואזלה ואכלה הן ל"נ לרבינו יאחק בן בנינו מאיר דא"כ עובדת כוכבים היא ועובדת כוכבים אין לה קנס ביד בפ"ק (לעיל יא.) יהבינן לה קנס ואזלה ואכלה בנכריותה ועוד דבגמרא מוקי מתני' כר"מ ור"מ אית ליה דגירי אמת הן ואע"ג דכולה מתניתין לא אתיא כר"מ דהא בתו אמר בגמרא דלא אמיא כוותיה מ"מ בהא דסבר דגירי אמת הן אתיא כוותיה דהא בשור שנגח ד' וה' (ב"ק דף לח: ושם) מסקינן דשור ישראל שנגח שור של כותי פטור משום דקנס הוא דקנים רבי מאיר בממונם אע"ג דמן הדין חייב דגירי אמת הם ופריך ממתני דהכא דכותית יש לה קנס ואי ס"ד דקנס הוא שקנס ר"מ בממונם ה"נ לקנוס כו" אלמא דמתנימין דהכא סברה דגירי אמת הן וא"ת אם כן מאי קמ"ל פשיטא דיש לה קנס דישראלית גמורה היא וי"ל דס"ד דלא יהבינן לה קנס שלא יטמעו בהןש) וא"ת למ"ד בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עו.) דפסול כוחים משום דעבד ושפחה נטמעו בהן אמאי יש לה קנס נימא לה אייתי ראיה דלאו שפחה את ושקילי לשמואל דאמר (ב"ק דף מו:) אין הולכין בממון אחר הרוב ואפילו לרב אי דאזיל איהו גבה ה"ל קבוע וכל קבוע כמחלה על מחלה דמי ויש לומר דכל אחת מוקמינן לה אחזקת אבהתא שהיו כותים אע"ג דלענין פסול לא מוקמינן לה אחזקתה לענין קנס מוקמינן להו שלא יהא חוטא נשכרי ואם תאמר ואמאי לא חשיב נמי אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ו"יל דבפסול כהונה לא קמיירי והא דלא חני מצרי ואדומי משום שיש להם היתר וא"ג לא חשיב אלא חייבי לאוין) אבל קשה דליתני מחזיר גרושתו משניסת ונבעלה שלא כדרכה ואע"ג דאמרי" בפ' עשרה יוחסין (קדושין עת.) הכל מודים שאם בעל ולא קידש שאינו לוקה מ"מ לר"ע דאמר אין קדושין תופסין במחזיר גרושתו ליתני ועוד הוה מלי למיתני יבמה לשוק [ועבד הבא על הכוחית הולד ממזר ויש לה קנס. ח"י] וי"ל דתנא ושייר ואע"ג דבפ"ק דקדושין (דף טו:) דייק תנא חני אלו ואת אמרת תנא ושייר הכא דתני בסיפא ואלו שאין להם קנס לא שייך למידק הכי כדאשכחן בפרק המובח מקדש (זבחים דף פד.) דקתני ואלו פסולן בקדש ואלו שאין פסולן בקדש ומשייר ברישא ובסיפא ייושי"ל דהכא לא חשיב אלא פסולי קהל: **והבא ע**ד הגיורת. חילקן לשנות סיובי לאוין לחודייהו וגיורת ומשוחררת דכשירות הן לחודייהו וחייבי כריתות לחודייהו משום דבעי למיתני סיפא אע"פ שהם בהכרת כו' אבל באלו הן הלוקין (מכות יג.) לא תני אלא הבא אחד על כולם: רעל אשת אחיו. פר"ח דפריך בירושלמי אשת אחיו ולא יבמה היא לו וזקוקה לו ומה קנס וכרת שייך בה ומשני בשיש לו בנים מאשה אחרת ואיירי במת מן האירוסין והוא הדין דהוה מלי לאוקמה כשגירשה וקשה לר"י ב"ר אברהם לרב פפח דמוקי הך מתניתין במפותה בפרק בן סורר (סנהדרין דף עד. ושם) תקשי דהיכי מני לאוקומי הכי הא נתארסה ונתגרשה קנסה לעצמה (לקמן דף לח.) וכיון דלעצמה מפותה אין לה קנס כדאמרינן בגמרא (לקמן מ.) ובריש נערה משום דמדעתה עבדה וכ"ת

א) דברי רבינו אינו מובן דהך לענין קטנה פחותה מבת שלש דבתוליה חוזריו אבל מתני הא בנערה ול"ע. ב) לפנינו בגמ' הגירסא בדברי ר"מ מבת יום

. הספיקות שתוקי ואסופי

י וכותי. והתם מפרש טעמא למה הן הכותים פסולין: ועל אשת אחיו. כגון

. שקידש את הבתולה

בן מאשה אחרת דקיימי בן עליה בכרת אע"פ שהן

מן התשלומין אלא מיתת

ב״ד: נערה אין קטנה לא. דהיינו קודם שתביא ב׳

שערות. מאן תנא אר״י . א״ר ר״מ הוא דתניא קטנה

פירוש שמזמן זה היא

ראויה לריאה ועד שחריא

ואין לה קנס. ומשתביא

ש לה קנס ואין לה מכר דברי ר"מ שהיה ר"מ אומר

כ"מ שיש מכר איז קנס

מכר. וחכ"א קטנה מבת ג׳ שנים ויום אחד עד

שערות ועד שחרור

ולא הוה אתי למעוטי קטנה אלא בוגרת ותירך רילב"א *דאסיפא דמתניתין סמיך דתנן (לקמן דף מ:) כל מקום שיש מכר אין קנס: נערה